

Tajemnice biblioteki Celejowskiej

Czy część zbiorów Czartoryskich z Puław zostanie sprzedana na licytacji?

Puławy, w lutym W roku 1932 wywołał wielką sensację napad zorganizowany przez Marjana Klemensowskiego na swych rodziców, Józefa i Antoninę Klemensowskich z Celejowa, właścicieli dóbr celejowskich w pow. puławskim. Marjan Klemensowski, dobrawszy sobie żądę niejakiego Federnessera oraz dwóch mieszkańców okolicznych wsi zorganizował napad na swych rodziców w okolicach Celejowa. W zamachu została raniona kula mi rewolwerowem matka Marjana, ojciec wyszedł bez szwanku. Śledztwo zdołało ujawnić spraw-

ców, oraz przyczyny zbrodni: Marjanowi, podjudzonemu przez Federnessera, chodziło o zawładnięcie majątkiem. Sprawa poszła pod sąd doraźny, została jednak przekazana sądowi zwyktemu, który trzech sprawców skazał na dożywotnie więzienie.

DZIEDZICTWO CZARTORYSKICH

Proces odsłonił niezwykle dzieje przodków, obecnych właścicieli dóbr celejowskich i wspólnego pałacu w Celejowie. Pradziad czy dziad obecnego właściciela Celejowa wszedł w posiadanie Celejowa i dóbr celejowskich po powstaniu listopadowym, gdy rząd moskiewski począł konfiskować dobra Czartoryskich. Nabywca Celejowa otrzymał w roku 1851 szlachectwo i herb Celejów. Klemensowsky byli gwałtownymi stronnikami rządów zaborskich. Dzisiejszy właściciel Celejowa, człowiek zresztą nienormalny, nie uznawał przez długie lata władz polskich i podobno do tej pory nie jest przekonany o ich prawowitości. Sciany pałacu celejowskiego do tej pory obwieszone są portretami carów. Proces odmawiał też w ponurych barwach niestychanie niski poziom moralny pałacu celejowskiego i jego mieszkańców, wśród których roi się od nielegalnych dzieci właściciela Celejowa, sprawującego nad swem otoczeniem surowy patryjarchat, pod którym wyrósł zamachowiec.

Pałac celejowski stał się w ostatnich dniach ośrodkiem żywego zainteresowania lubelskich kół naukowych. W pałacu znajduje się okazała biblioteka, zawierająca cenne zbiory naukowe, nikomu dotąd nieznaną. Na temat tej biblioteki krąży ciekawe wersje, wśród których najbar-

ziej prawdopodobną wydaje się następująca:

ECHA WOJNY 1831 R.

Gdy wskutek działań wojennych w woj. lubelskim, Puławy zostały zagrożone przez wojska rosyjskie, rozpoczęto ewakuację Puław, m. inn. słynnych zbiorów puławskich. Część z nich zakopano, względnie lokowano po okolicznych dworach, by potem chylikiem i w tajemnicy przed Moskalami wywieźć. Albo więc część zbiorów ulokowano w Celejowie i tam one zostały, albo Klemensowsky, wiedząc o miejscu ich ukrycia, usunęli część zbiorów i ulokowali u siebie. Są to oczywiście wersje niesprawdzone, zdaje się jednak nie ulegać wątpliwości, że biblioteka celejowska stanowi część zbiorów puławskich. Nie jest też wykluczone, że Klemensowsky odkupili część zbiorów puławskich.

PIECZĘĆ KOMORNIKA NA BIBLIOTECE

Obecnie biblioteka została zajęta i opieczętowana przez władze skarbowe w Puławach za załogiści podatkowe, sięgające podobno sumy ponad 100 tys. złotych. Szafy biblioteczne zostały opieczętowane już przed kilku laty, brak jednak najważniejszej rzeczy, mianowicie szacunku tych zbiorów, bez którego nie może nastąpić ani sprzedaż zbiorów ani przejęcie przez kogokolwiek. Jak się dowiadujemy lubelska Izba Skarbowa wystąpiła do Ministerstwa Skarbu z projektem przejęcia zbiorów przez skarbowo państwa w zamian za umorzenie podatkowych założeń. Sprawa utknęła jednak na martwym punkcie w którejś z central ministerjalnych. Również lubelski rząd wojewódzki, zainteresowany

biblioteką celejowską przez lubelskie władze skarbowe, nie ruszył sprawy z miejsca.

DOKUMENTY HISTORYCZNE W SKLEPIKU ŻYDOWSKIM

O sprzedaży całości lub poszczególnych części zbiorów bibliotecznych z wolnej ręki, drogą normalnej i niebezpiecznej licytacji marzyć nawet nie wolno, inaczej ceny te zbiory mogłyby się znaleźć w niepowołanych rękach. Dla przykładu, jak cenne antyki ulegają zniszczeniu, rto przytoczyć następujący wypadek: P. Brogowski, właściciel majątku pod Sadurkami w okolicy Lublina, znalazł pewnego dnia w nędznym sklepiku żydowskim plik starych listów i dokumentów z XVII, XVIII i XIX wieku. Cenami temi papierami żydowski sklepikarz owiał śledzie i kiełbasę. Zostały one nabyte przez p. Brogowskiego za bezcen i w ten sposób uratowane. Przy bliższym badaniu okazało się, że znajdowały się między temi papierami imienne spisy formacji wojskowych z czasów Królestwa Kongresowego, rozmaite listy prywatne i t. d. Uratowane w ten sposób powędrowały do biblioteki, ile i co poginęło nie zdołano niestety stwierdzić. Sklepikarz żydowski nie umiał nawet ujawnić, w jaki sposób papiery znalazły się w jego posiadaniu.

DAREMNE STARANIA UCZONYCH

Jaką wartość przedstawia biblioteka celejowska niewiadomo. Jej właściciel strzegł jej zazdrośnie przed każdym, jego zdaniem niepowołanym, okiem. Usiłował do niej docierać s. p. H. Łopaciński, twórca Biblioteki im. H. Łopacińskiego w Lublinie! Z rozmów z osobami, które znały s. p. H. Łopacińskiego, zdołaliśmy wyniszkować, że wywiady w tym kierunku udały mu się tylko częściowo. Prof. Estreicher zanotował w swej Bibliografii Polskiej (cz. III, przedmowa str. VIII) iż słyszał od s. p. H. Łopacińskiego, że w bibliotece p. Józefa Klemensowskiego w Celejowie znajduje się 15 zupełnie nieznanych dotąd druków polskich. Prof. Estreicher stwierdził, że biblioteka celejowska ma być bardzo okazała, że nie posiada o niej niestety żadnych bliższych wiadomości.

Na tej wiadomości prof. Estreichera kończą się wogóle dane o tej bibliotece, otoczonej głęboką tajemnicą. Według postronnych informacji osób, przebywających w Celejowie, zdołaliśmy stwierdzić, że sam właściciel wyraził się kiedyś, jakoby biblioteka zawierała rękopisy gen. Bema o organizacji artylerji polskiej. Znajdują się tam podobno również listy ks. Józefa Poniatowskiego, dokumenty dotyczące formacji wojskowych z czasów Królestwa Warszawskiego.

KŁOPOT

WŁADZ SKARBOWYCH

Lubelskie władze skarbowe nie wiedzą zupełnie, co zrobić z tym niewątpliwie cennym fantem. Sprawa ruszy z miejsca w wypadku autorytatywnego oszacowania wartości zbiorów przez kompetentnych rzeczoznawców. Jeżeli się istotnie okaże, że są one cenne, skarbowo państwa będzie mógł je nabyć albo w całości, albo w części. Gdyby natomiast skarbowo państwa nie reflektował na zbiory mogłaby nastąpić licytacja, gwarantująca przejście zbiorów we właściwe ręce. Do chwili jednak, gdy zbiory nie będą oszacowane, a przy sposobności zbadane, pod pieczęcią lubelskich władz skarbowych, kryć się będzie niewyjaśniona tajemnica naukowa.

—ski.

Walne zebranie akcjonariuszów Banku Polskiego

Dn. 26 b. m. o godz. 9 rano w pierwszym terminie, a o godz. 10 rano w drugim, odbędzie się zwykłe walne zebranie akcjonariuszów Banku Polskiego. Na porządku dziennym znajduje się m. in. sprawozdanie z działalności Banku za rok ubiegły, przyjęcie bilansu i rachunków zysków i strat, oraz określenie dywidendy.

Pływająca wystawa

wyjeżdża z Gdyni na Daleki Wschód

Statek „Dardanus“, na którym została zorganizowana pływająca wystawa wzorów i prób artykułów polskiej produkcji, już w dniu 2 marca wyrusza z Gdyni na Daleki Wschód. Tego samego dnia wystawcy, którzy nadesłali próbki swych towarów będą mogli zwiedzić całość wystawy. Wystawa została obeślana

bardzo obficie przeważnie wzorami takich towarów, które już mają zbyt na rynkach Dalekiego Wschodu, względnie też mogą nań liczyć w szerszej mierze. Pływająca wystawa poza portami Japonji i Chin, odwiedzi również porty krajów malajskich.

4000 emigrantów do Palestyny w ciągu 6 tygodni

Centralny Urząd Palestyński w Warszawie ustalił plan wyjazdu emigrantów na m. marzec i kwiecień. W ciągu marca wyjechać ma 2900 osób, zaś w pierwszych

dniach kwietnia 1100 osób. W ten sposób w niespełna 6 tygodni, wyemigruje z Polski do Palestyny 4000 wychodźców.

Nowe połączenia lotnicze Polski z zagranicą

Francuskie linie lotnicze eksploatujące komunikację pomiędzy Warszawą — Pragę Czeską a Paryżem, zamierzają wprowadzić z wiosną r. b. nowe połączenie z portem Marsylii. Linia Warszawa — Praga — Marsylja skróci znacznie czas trwania ekspedycji przesyłek lotniczych z Polski do krajów Ameryki Południowej.

Wycieczki Niemców z Polski na wystawę rolniczą do Berlina

W ostatnim tygodniu odbyła się w Berlinie wystawa rolnicza p. n. „Grüne Woche“. Wśród licznych wycieczek Niemców zagranicznych przybyły do Berlina dla zwiedzenia wystawy również dwie wycieczki Niemców z Polski. Jedną pod przewodnictwem b. senatora Hasbacha z ramienia „Deutsche Vereinigung“ i druga

pod przewodnictwem adwokata dr. Spitzera z ramienia „Jung-deutsche Partei“.

Delegaci obu wycieczek zaraz po przybyciu do Berlina złożyli wizytę w ambasadzie Rzeczypospolitej, gdzie wyrazili podziękowanie władzom polskim na ułatwienie paszportowe.

Przywóz wina i tytoniu z Grecji za polskie wyroby przemysłowe

W związku z wprowadzeniem nowych kontyngentów w obrocie towarowym pomiędzy Polską a Grecją importowane będą do Polski poza owocami greckimi także wino i tytoń. W najbliższym czasie nadejść ma do Polski 20.000 litrów wina

greckiego. Poczynione zostały w Grecji zakupy tytoniów przeznaczonych dla naszych fabryk monopolowych.

W b. m. nadeszły już pierwsze transporty tytoniu greckiego. Ogółem sprowadzonych ma być 200.000 kg. tytoniu.

Warszawska giełda pieniężna w dniu 25 lutego

Obroty dewizami zmniejszone, przy tendencji słabszej. Notowano: Berlin 212,45, Bruksela 123,62, Amsterdam 357,80, Londyn 25,65, Mediolan 44,85, Nowy Jork 5,27,68, kabeł na Nowy Jork 5,27,75, Paryż 34,94, Praga 22,12, Zurich 17,17. W obrotach prywatnych: marka niem. 201,75, szyl. austri. 98,50, korona cz. 21,86, frank fran. 34,94, frank szwajc. 171,30, łaty lot. 125, funt ang. 25,86, dolar 5,26,25, rubel zł. 4,55,50, dolar zł. 8,89,25, rubel srebrny 1,61, bilon 0,70. Bank Polski płać za banknoty dolarowe 5,24.

Akcje: Tendencja przeważała mocniejsza, przy większych obrotach akcjami Banku Polskiego. Notowano: Bank Polski 99,25—99,50, Lilipony 10,20—10,25, Starachowice 14,10. Transakcje dokonane a nienotowane: Modrzejów 4,25, Ostrowiec 18,75, Haberbusch 42,25—42,50.

Papieru procentowe: Tendencja była mocna, przy większych obrotach 5 proc. konwersyjną i 4 proc. dolarową. Notowano: 3 proc. budowlana 46,25, 4 proc. dolarowa 54,75, 4 proc. inwestycyjna zysk 117,25, 5 proc. konwersyjna 68,75—69, 5 proc. kolejowa 69,25, 6 proc. dolarowa 79, 7 proc. stabilizacyjna 73,88—74,25, 74,13, 4 i pół proc. ziemskie 54,50, 7 proc. ziemskie dolarowe 51, 5 proc. Warszawskie nowe 62,25—62,50. Transakcje dokonane a nienotowane: 8 proc. dilonowskie odcinki po 500 dolarów 92,75, 7 proc. śląska 74,25, 7 proc. warsz. odcinki po 500 dolarów 73,75, 5 proc. Kalisza nowe 49,50, 5 proc. Łódź nowe 54,25, 5 proc. Radomia nowe 45,50, 6 proc. obligacje m. Warszawy VI em. 67,25, 3 proc. państwowa renta ziemiska odcinki po 1000 zł. 75,75.

Warszawska GIEŁDA ZBOŻOWA w dniu 25 lutego

Ogólny obrót wyniósł 5.720 tonn, w tem żyta 4.485 tonn. Notowano: pszenica jara czerw. szkl. 18—18,50, jednolita 18—18,50, zbierana 17—17,50, żyto I-szy szkl. 14,50—15, II-gi 14,25—14,50, owies I-szy szkl. 15,50—16, II-gi 13,50—14,50, III-ci 13—13,50, jęczmień brow. 20,50—21,50, II-gi gat. 18,50—19, III-ci 16,25—16,75, IV-ty 15,75—16,25, groch polny 23—25, Victoria 45—48, mąka pszenica I-B 31—33, I-C 29—31, I-D 27—29, I-E 25—27, II-B 23—25, II-D 22—23, II-F 21—22, II-G 20—21, III-A 15—16, mąka żytnia gat. I-szy do 55 proc. 23—24, I-szy gat. do 65 proc. 22—23, II-gi 16—17, razowa 17—18, posłonia 14,50—15.

Spadek frekwencji w kinach

Związek właścicieli kinoteatrów zobserwował w r. 1935 poważny spadek frekwencji w porównaniu z tym samym okresem r. ub. Właściciele kinomatografów utrzymują, iż w wielu kinach w śródmieściu frekwencja spadła o 25 — 30 proc., zaś spadek wpływów jest jeszcze większy, gdyż w międzyczasie ceny biletów uległy redukcji.

Austria nie chce polskich ziemniaków

Austrjackie ministerstwo rolnictwa ogłosiło zarządzenie, ograniczające przywóz ziemniaków z zagranicy z obawy przed zawleczaniem zarazy raka ziemniaczanego. Dozwolony przywóz świeżych ziemniaków tylko z Egiptu, Włoch, Jugosławji, Malty, Hiszpanji, Węgier i Cypru. Należy dodać, że w roku ubiegłym Austria importowała ziemniaki również z Polski, Niemiec i Holandji.

Czas odnowić prenumeratę na miesiąc marzec

Spadek obiegu polskich monet srebrnych

Obieg polskich monet srebrnych i bilonu na d. 20 lutego b. r. wykazał w porównaniu ze stanem z dn. 10 b. m. spadek z ogólnej sumy 374,2 miljn. zł. do 354,1 miljn. zł., w tem obieg monet srebrnych zmniejszył się z 285,2 miljn. zł. do 269,0 miljn. zł., a obieg bilonu niklowanego i brązowego spadł z 89,0 miljn. zł. do 85,1 miljn. zł.

Projekt kodeksu lekarskiego

W Naczelnej Izbie Lekarskiej odbyła się konferencja delegatów wszystkich okręgowych izb lekarskich w liczbie siedmiu w sprawie projektu kodeksu deontologii lekarskiej. Projekt ten, regulujący stosunek lekarza do pacjenta, lekarzy względem siebie i względem społeczeństwa etc., przyjęty będzie na dorocznym zebraniu Naczelnej Izby Lekarskiej, które zwołane będzie w najbliższym czasie.

Kodeks obejmuje około 50 zasad. Opracowanie jego trwało kilka lat.

Telegramy i telefony do Zagłębia Saary

Z dniem 1 marca r. b. zagłębie Saary przyłączone zostaje do Niemiec, wobec czego zająd zmiany w opłatach telegraficznych z Polski do zagłębia Saary.

Opłata za wyraz w telegramie zwykłym zostaje nieznacznie obniżona i od 1 marca wynosić będzie 39,6 groszy zamiast pobieranych dotychczas 41,4 groszy.

W opłatach telefonicznych nie nastąpią żadne zmiany. Za minutową rozmowę telefoniczną do Saarbrückenu pobierana będzie nadal opłata w kwocie 15 zł. 12 groszy.

Jarmark nasienny w Wilnie

WILNO 25.2. (PAT.). Wileńska Izba Rolnicza organizuje w dn. 4 marca b. r. jarmark nasienne w Wilnie.

Uruchomienie bekoniarń w Tczewie

BYDGOSZCZ 25.2. (PAT.). Nieczynna od dłuższego czasu bekoniarń w Tczewie ma być w najbliższych dniach uruchomiona przez bydgoską firmę „Bacon Eksport Gniezno“. Tczewska bekoniarńa ma być przystosowana do wyrobów wedlin, przeznaczonych na eksport do St. Zjednoczonych A. P. i Meksyku.

11.100 świń z Polski dla Austrii

W dniu 4 marca odbędzie się zebranie plenarne Wywózowej Komisji Rozdzielczej, działającej przy Państwowym Instytucie Eksportowym. Na posiedzeniu tem Komisja dokona podziału miesięcznego kontyngentu wywozu trzody chlewnej do Austrii w ilości 11.100 sztuk trzody, w czem 1.640 w stanie bitym, podczas gdy reszta przypada na żywc. Poza Austrią idą nadal transporty trzody chlewnej do Czechosłowacji w ramach kontyngentu, któreco przydział znajduje się w rękach zgromadzenia importerów czechosłowackich. Pewne ilości również wywożą się stale do Grecji.

Eksport węgla w pierwszej połowie b. m.

Eksport węgla kamiennego w ciągu pierwszej połowy b. m. wyniósł ogółem 318.000 tonn, co w porównaniu z pierwszą połową ub. m. wykazuje spadek o 81.000 tonn.

Spadek eksportu zaznaczył się w obu rejonach eksportujących, prztem z rejonu śląskiego wywieziono 273.000 tonn, t. zn. o 65.000 tonn mniej w porównaniu z pierwszą połową styczniową, z rejonu dąbrowskiego zaś — 45.000 tonn, czyli o 16.000 tonn mniej. Z rejonu krakowskiego w ciągu pierwszej połowy b. m. wywieziono tylko nieznacznie ilości.

Na rynki środkowo-europejskie wywieziono ogółem 45 tys. tonn, t. j. o 11 tys. tonn mniej, prztem spadek wywozu dotyczył zarówno Cze-

chosłowacji jak i Austrii. Wywóz na rynki skandynawskie znalazł o 28 tys. tonn do 97 tys. tonn, prztem spadek wysyłek dotyczył wszystkich krajów objętych tą grupą rynków. Na rynki zachodnio-europejskie wywieziono 62 tys. tonn, czyli o 20 tys. tonn mniej w porównaniu z połową ub. m. Spadek eksportu został spowodowany głównie wstrzymaniem wysyłek do Irlandji, co pozostaje w związku ze skontyngentowaniem importu węgla tego kraju i oddaniem niemal całego kontyngentu importowemu W. Brytanji.

Należy zaznaczyć, że po kilkuniesięcnej przerwie, podjęty został w pierwszej połowie b. m. wywóz węgla do Hiszpanji i Rumunji.

Konwersja pożyczki wojennej m. Łodzi

Ministerstwo Skarbu zatwierdziło ostatecznie opracowany przez magistrat m. Łodzi i uzgodniony z wierzycielami tego miasta plan konwersji miejskiej wojennej pożyczki obligacyjnej, zaciągniętej w okresie okupacji od obywateli. Zatwierdzony plan zostanie skierowany do właściwych czynników dla wykonania. W związku z tem magistrat m. Łodzi

podjął przygotowanie druku nowych skonwertowanych obligacji, prztem przy zamianie starych obligacji na nowe, wypłacony będzie subskrybentom pierwszy kupon. Wypłata drugiego kuponu nastąpi w dniu 1 lipca r. b. Nowe obligacje będą emitowane w łącznej sumie 7.200 tys. złotych.

Most drogowy na Dniestrze w Zaleszczykach

W pierwszych dniach marca rozpoczną się w Zaleszczykach obrady komisji polsko-rumuńskiej w sprawie odbudowy zniszczonego podczas działań wielkiej wojny mostu drogowego na Dniestrze.

Na konferencji przedstawicieli obydwóch państw omówiona zostanie techniczna i finansowa

strona odbudowy mostu, którego dwa przęsła po stronie rumuńskiej ocalały, pozostałe zaś trzy po stronie polskiej uległy kompletnemu zniszczeniu.

Odbudowa zniszczonych przęseł mostu objęta jest programem robót ministerstwa komunikacji na okres najbliższy.

Samorządy nie ponoszą odpowiedzialności za lekarzy w szpitalach

Ogłoszone zostało ogłoszenie Sądu Najwyższego w sprawie odpowiedzialności Magistratu za leżenie w szpitalach komunalnych. Sąd Najwyższy uznał, że samorządy nie są odpowiedzialne za szkody wyrządzone pacjentom w szpitalach miejskich, wskutek za-

biegów chirurgicznych dokonywanych przez ordynatorów w szpitalu komunal. Sąd Najwyż. uznał bowiem, że lekarze ordynujący w szpitalach miejskich, są zupełnie niezależni w stosowaniu środków, jakimi rozporządza wiedza lekarska.